

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Traducere din limba franceză

Consiliul Europei

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a treia

Cauza GUȚĂ împotriva ROMÂNIEI

(cererea nr. 35229/02)

Hotărâre

Strasbourg

16 noiembrie 2006

Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile definite la articolul 44 § 2 al Convenției. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Guță contra României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (secția a treia), reunită în camera formată din:

Domnii B.M. ZUPANCIC, președinte,

J. HEDIGAN,

C. BIRSAN,

Doamna A. GYULUMYAN,

Domnii E. MYJER,

DAVID THOR BJORGVINSSON

Doamna I. BERRO-LEFEVRE, judecători

și Domnul V. BERGER, grefierul secției,

După ce a deliberat în camera de consiliu din 24 octombrie 2006,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 35229/02) îndreptată împotriva României prin care un cetățean al acestui stat, Domnul Ilie Guță (“reclamantul”), a sesizat Curtea la data de 10 septembrie 2002 în temeiul articolului 34 al Convenției de protecție a Drepturilor Omului și Libertăților fundamentale (“Convenția”).

2. Guvernul român (“Guvernul”) este reprezentat de împuternicitul său, Doamna Beatrice Ramașcanu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La data de 7 noiembrie 2005, Curtea a decis să comunice cererea Guvernului. Prevalându-se de articolul 29 § 3 al Convenției, ea a decis că vor fi examinate în același timp admisibilitatea și temeinicia cauzei.

DE FAPT

4. Reclamantul s-a născut în 1937 și locuiește la Pitesti.

5. În 1966 reclamantul a cumpărat de la B.S. un teren de 258 m² care a fost naționalizat de stat în 1967. Acest teren a fost pus la dispoziția societății S.

1. Derularea procedurii la instanțele de contencios administrativ

6. La 21 februarie 1994 reclamantul a cerut primăriei să-i indice situația juridică a terenului naționalizat. În lipsa unui răspuns, la 10 mai 1994, reclamantul și B.S. au sesizat

tribunalul județean Argeș cu o acțiune în contencios administrativ împotriva primăriei și societății private S., cerând ca prima să fie somată să-i răspundă la cerere.

7. Procedura a fost amânată de trei ori la cererea reclamantului, pentru a-i permite să supună atenției unele documente, să precizeze obiectul acțiunii sale și să găsească un avocat, precum și o dată pe motiv că societatea S, nu a fost legal citată să compare.

8. Cu prilejul audierii din 5 iunie 1995 reclamantul a depus un chestionar de interogare a părților adverse și cauza a fost amânată de patru ori pentru a le permite acestora să răspundă. Pe 4 septembrie 1995 și 19 februarie 1996 reclamantul a îndreptat cauza și împotriva societății R. și a consiliului local.

9. Printr-o sentință din 23 iunie 1996 tribunalul județean și-a declinat competența în favoarea Curții de apel Pitești.

10. Cu ocazia audierilor din 7 februarie și 22 mai 1997 reclamantul a precizat obiectul acțiunii sale și a cerut anularea unui certificat de proprietate din 16 iunie 1994 eliberat de consiliul local societății S. asupra terenului în cauză și constatarea dreptului său de proprietate asupra acestui teren. Ședința a fost amânată de trei ori pentru a permite realizarea unei expertize și unei contra-expertize.

11. Printr-o hotărâre din 3 decembrie 1997 Curtea de apel a respins acțiunea reclamantului.

12. Pe 3 februarie 1998 reclamantul a înaintat un recurs la Curtea Supremă de Justiție. Cu toate acestea, dosarul a fost trimis la curtea de apel pentru a-i permite acesteia să decidă asupra cererii de corectare a greșelilor materiale depusă de reclamant. În noiembrie dosarul a fost retransmis la Curtea Supremă de Justiție pentru a decide asupra recursului reclamantului.

13. Printr-o hotărâre din 20 mai 1999 Curtea Supremă de Justiție a ridicat din oficiu excepția de incompetență materială a instanțelor de contencios administrativ și a trimis cauza la judecătoria Pitești.

2. Derularea procedurii la instanțele de drept civil

14. La judecătoria cauza a fost amânată de patru ori pentru a permite reclamantului să găsească un avocat și să-și precizeze cererea și pentru a cita legal societatea S.

15. Judecătoria a ordonat o expertiză la cererea părților. Pe 14 aprilie, 12 mai și 9 iunie 2000 tribunalul a amânat cauza datorită faptului că părțile și expertul M.C. nu fuseseră citați legal.

16. Cu ocazia audierii din 7 iulie 2000 tribunalul a supus din oficiu dezbaterii părților realizarea unei expertize pentru a răspunde întrebărilor punctuale pe care le pusese. Părțile și-au dat acordul și biroul de expertiză din Pitești a fost sesizat asupra numirii experților.

17. La 29 septembrie 2000 expertul P.G., desemnat de biroul de expertiză, a informat tribunalul că nu era competent să realizeze expertiza și a fost înlocuit de B.P.

18. Pe 10 noiembrie 2000 B.P. a fost înlocuit de P.S., pe motiv că avea prea mult de lucru. Pe 6 aprilie 2001 acesta din urmă a fost înlocuit de I.I. din același motiv. În aceeași zi tribunalul a cerut biroului de expertiză să ia măsuri disciplinare împotriva experților numiți în cauză.

19. Pe 25 mai și 29 iunie 2001 cauza a fost amânată pentru a se cita să compară I.I., somându-l să pregătească cu prioritate raportul de expertiză. La 31 august 2001, din

cauza nedeunerii suplimentului la raport, tribunalul I-a condamnat pe I.I. la plata unei amenzi de 1.000.000 lei românești (ROL). Pe 9 noiembrie 2001 I.I. a fost înlocuit de B.P.

20. Pe 15 februarie 2002 raportul de expertiză a fost depus la tribunal. La 1 martie 2002 o contra-expertiză a fost ordonată la cererea reclamantului și la 1 aprilie 2002 tribunalul a cerut biroului de expertiză să ia măsurile necesare pentru realizarea sa în termenul cel mai scurt. După trei amânări ale cauzei, expertul a depus raportul de contra-expertiză pe 5 iulie 2002.

21. Cauza a fost amânată o dată la cererea reclamantului, care a depus la Ministerul de Finanțe o cerere de contestare a sumei taxei de timbru.

22. Printr-o sentință din 27 septembrie 2002 judecătoria a condamnat societatea S. să pună reclamantul în posesia terenului de 258 m², dar a anulat acțiunea sa în daune-interese pentru neplata taxei de timbru.

23. Printr-o hotărâre din 25 aprilie 2003, la apelul societății S, tribunalul județean Argeș a respins acțiunea reclamantului. Printr-o hotărâre din 21 noiembrie 2003 Curtea Supremă de Justiție a dat câștig de cauză cererii acestuia din urmă de a transfera dosarul la o altă instanță competentă pentru a decide asupra recursului său. Dosarul a fost transferat la curtea de apel din Alba Iulia. Aceasta din urmă a amânat cauza de două ori pe motiv că, din cauza complexității sale, avea nevoie de timp ca să delibereze.

24. Printr-o hotărâre definitivă din 23 martie 2004 curtea de apel a dat câștig de cauză recursului reclamantului și a condamnat societatea S. să-l lase în posesia terenului în litigiu și să-i plătească 58.081 dolari americani cu titlu de daune-interese pentru nebeneficierea de terenul respectiv.

DE DREPT

I. ASUPRA ÎNCĂLCĂRII INVOCATE LA ARTICOLUL 6 § 1 AL CONVENȚIEI

25. Reclamantul se plânge că durata procedurii a încălcat principiul “termenului rezonabil” așa cum este prevăzut de articolul 6 § 1 al Convenției care prevede următoarele:

“Orice persoană are dreptul la audierea echitabilă a cauzei sale (...) într-un termen rezonabil, de către un tribunal (...), care va decide (...) asupra contestațiilor privind drepturile și obligațiile cu caracter civil (...)”.

26. Guvernul se opune acestei teorii.

27. Perioada de luat în considerare nu a început decât atunci când, la 20 iunie 1994, a devenit efectivă recunoașterea dreptului de recurs individual din partea României. Ea a durat deci nouă ani și peste nouă luni pentru două respectiv trei grade de instanță.

28. Desigur, pentru a aprecia caracterul rezonabil al termenelor scurse începând de la acea dată, trebuie să se țină cont de situația în care se afla cauza atunci. Cu toate acestea, trebuie notat că în cazul în speță instanțele naționale, au fost sesizate asupra cauzei numai cu circa o lună înainte de intrarea în vigoare a Convenției în privința României.

1. Asupra admisibilității

29. Curtea constată că această plângere nu este clar nefondată în sensul articolului 35 § 3 al Convenției. Ea relevă de altfel că aceasta nu se lovește de nici-un alt motiv de inadmisibilitate.

2. Asupra fondului

30. Guvernul amintește că pentru a examina durata unei proceduri civile, trebuie să se țină cont de complexitatea cauzei precum și de comportamentul părților. În opinia sa, cauza era extrem de complexă, ceea ce a avut consecințe asupra stabilirii instanței competente *rationae materiae* pentru a hotărî (paragrafele 9, 13 și 23 de mai sus). Între altele, expertiza ordonată în cazul în speță a fost cu greu de realizat.

31. Procedura a cunoscut amânări din motive de procedură, și anume cererea reclamantului de corectare a greșelilor materiale, contestația la Ministerul de Finanțe împotriva sumei taxei de timbru sau cererea sa de a strămuta cauza la o altă curte de apel. De altfel, în cauza în speță nu a existat o perioadă de inactivitate atribuibilă autorităților naționale competente.

32. Reclamantul contestă argumentele Guvernului. El remarcă faptul că procedura a fost amânată de mai multe ori din cauza nerespectării cerințelor procedurale atribuibile autorităților și că termenele amânărilor erau prea lungi. El consideră că nu i se pot atribui cererile de amânare necesare pentru a-și pregăti apărarea. De altfel, cererea sa de corectare a greșelilor materiale era datorată greșelilor făcute de grefierii de la instanțele naționale, care puteau avea consecințe ulterior în procedură. De asemenea, expertiza, elementul de probă esențial în cauză, nu a fost executată într-un termen rezonabil de experți.

33. Curtea amintește că acest caracter rezonabil al duratei unei proceduri se apreciază în funcție de circumstanțele cauzei și ținând cont de criteriile consacrate de jurisprudența sa, în special complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și cel al autorităților competente precum și miza litigiului pentru interesați (a se vedea, printre multe altele, *Frydlender contra Franței* [GC], nr. 30979/96, § 43, CEDO 2000-VII).

34. Curtea a soluționat în mai multe reprize ale cauzei ridicând întrebări similare cu cele ale cazului în speță și a constatat încălcarea articolului 6 § 1 al Convenției (a se vedea *Frydlender* citat anterior).

35. Curtea constată că era complexă cauza dar consideră că în cazul în speță această complexitate nu este suficientă în sine pentru a justifica durata procedurii. Curtea constată de asemenea că atitudinea reclamantului în cursul procedurii a fost de natură să provoace anumite întârzieri, în special din cauza modificării în două rânduri a obiectului acțiunii sale. În orice caz, nu i se poate reproșa că a folosit diverse căi interne pentru a-și apăra drepturile (a se vedea, în special *Erkner și Hohauer contra Austriei*, 23 aprilie 1987, seria A, nr. 117, pag. 63, § 68). De altfel, acțiunile sale de corectare a greșelilor materiale și de contestare a sumei taxei de timbru se înscriu în aceeași linie.

36. Totuși, Curtea constată că după mai bine de cinci ani de procedură instanțele de contencios administrativ s-au declarat incompetente *ratione materiae* să judece cauza reclamantului (*Wierciszewska contra Poloniei*, nr. 41431/98, § 46, 25 noiembrie 2003). Între altele, cauza a rămas în suspensie circa trei ani la Judecătoria Ploiești din cauza lipsei de sârguință a experților. Ori, conform unei jurisprudențe constante, experții care lucrează în cadrul unei proceduri judiciare sunt controlați de un judecător căruia îi revine

sarcina de a pregăti și a demara rapid o procedură (a se vedea, printre multe altele, *Gesiarz contra Poloniei*, nr. 9446/02, § 53, 18 mai 2004).

37. Ținând cont de jurisprudența în materie, Curtea consideră că în cazul în speță durata procedurii în litigiu este excesivă și nu corespunde exigenței “termenului rezonabil”.

38. Prin urmare, s-a încălcat articolul 6 § 1.

B. Echitatea procedurii

39. Invocând articolul 6 § 1 al Convenției, reclamantul se plânge de inechitatea procedurii civile.

40. Curtea amintește că nu are drept sarcină să se substituie instanțelor interne, deoarece le revine în primul rând autorităților naționale și, în special curților și tribunalelor, sarcina de a interpreta legislația internă (*Brualla Gomez de la Torre contra Spaniei* din 19 decembrie 1997, *Culegere* 1997-VIII, pag. 2955, § 31). Rolul Curții se limitează la a verifica compatibilitatea cu Convenția a efectelor acestei interpretări.

41. Curtea constată că acțiunea reclamantului a fost examinată de mai multe instanțe interne în fața cărora și-a putut expune invocările și mijloacele de apărare pe care le-a considerat utile. Hotărârile criticate au intervenit în urma unei proceduri în contradictoriu. Prin urmare, și ținând cont de asemenea de lipsa arbitrarului hotărârilor respective, Curtea consideră că procedura în chestiune a dobândit un caracter echitabil.

42. Reiese că această plângere este clar neîntemeiată și trebuie să fie respinsă cu aplicarea articolului 35 §§ 3 și 4 ale Convenției.

II. ASUPRA APLICĂRII INVOCATE A ARTICOLELOR 8 AL CONVENȚIEI ȘI 1 AL PROTOCOLULUI NR. 1

43. Citând articolele 8 al Convenției și 1 al Protocolului nr. 1, reclamantul se plânge de o atingere adusă drepturilor sale la respectarea domiciliului său și la respectarea bunurilor sale din cauza naționalizării terenului în 1967.

44. Curtea constată că aceste plângeri privesc fapte ce au avut loc înainte de ratificarea Convenției de către România la 20 iunie 1994. Reiese că aceste plângeri sunt incompatibile *ratione temporis* cu dispozițiile Convenției în sensul articolului 35 § 3 și trebuie să fie respinse cu aplicarea articolului 35 § 4.

III. ASUPRA APLICĂRII ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

45. În temeiul articolului 41 al Convenției,

“Dacă Curtea declară că a existat încălcarea Convenției sau Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți contractante nu permite să se șteargă decât incomplet consecințele acestei încălcări, Curtea acordă părții vătămate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

A. Dauna

46. Reclamantul cere 1.400.135 dolari americani (USD) cu titlu de prejudiciu material, reprezentând lipsa de câștig pentru terenul de 258 m² în perioada 1967-2006 precum și punerea în posesia acestui teren. El cere de asemenea 20.000 euro (EUR) pentru prejudiciul moral.

46. În privința prejudiciului material Guvernul constată că pretențiile reclamantului nu sunt compatibile cu obiectul prezentei cereri care vizează durata procedurii. În privința prejudiciului moral el consideră cererea reclamantului exorbitantă comparativ cu jurisprudența Curții în materie de durată a procedurii civile.

48. Curtea nu constată vreo legătură de cauzalitate între încălcarea constatată și dauna materială invocată și respinge această cerere. În schimb, ea consideră că reclamantul a suferit o daună morală sigură. Hotărând echitabil, îi acordă 2.600 euro cu acest titlu.

B. Cheltuieli și taxe

49. Reclamantul cere de asemenea 15.000 euro cu titlu de cheltuieli și taxe fără a prezenta acte doveditoare.

50. Guvernul nu se opune acordării unei sume cu titlu de cheltuieli și taxe în măsura în care Curtea consideră că au caracter real, sunt necesare și rezonabile

51. Ținând cont de elementele aflate în posesia sa și hotărând echitabil, așa cum o cere articolul 41 al Convenției, Curtea acordă reclamantului 400 euro cu acest titlu.

C. Dobânzi moratorii

52. Curtea consideră adecvat să bazeze rata dobânzilor moratorii pe baza ratei dobânzii facilității de împrumut marginal a Băncii centrale europene majorată cu un procent de trei puncte.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. Declară cererea admisibilă în privința plângerii inspirată din durata excesivă a procedurii și inadmisibilă pentru restul;
2. Decide că s-a încălcat articolul 6 § 1 al Convenției;
3. Decide
 - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni începând din ziua în care prezenta sentință va deveni definitivă, în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, 2.600 euro (două mii șase sute euro) pentru dauna morală și 400 euro

(patru sute euro) pentru cheltuieli și taxe, plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit, de transformat în lei la cursul de schimb din ziua efectuării plății;

- b) că începând de la expirarea respectivului termen și până la plată, această sumă se va mări cu o dobândă simplă la o rată egală cu cea de împrumut marginal a Băncii centrale europene aplicabil în această perioadă, mărit cu un procent de trei puncte;

4. Respinge cererea de reparație echitabilă pentru restul.

Redactată în franceză, apoi comunicată în scris la data de 16 noiembrie 2006 cu aplicarea articolului 77 §§ 2 și 3 al regulamentului.

Vincent Berger

Boštjan M. Zupancic

Grefier

Președinte